

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 363

Červenec-srpen 1986

K OSMNÁCTÉMU VÝROČÍ INVASE A OKUPACE ČESKOSLOVENSKA

Dne 21. srpna 1968 přepadla sovětská armáda spolu s vojenskými sbory dalších členů Varšavského paktu malé Československo bez provokace, bez varování a bez jakéhokoliv oprávnění. Sovětský svaz tak učinil i přesto, že Československo již bylo po dvacet let pod komunistickou vládou a v područí Moskvy. V očích Moskvy bylo snad jediným proviněním Československa, že si chtělo jen trochu odlehčit, jen o něco málo zlidštit svůj režim a odčinít několik z nejhorších křivd. Protiprávní sovětská vojenská okupace Československa trvá dodnes.

Invase a okupace Československa je v naprostém rozporu se všemi zásadami mezinárodního práva a je hrubým porušením mnoha slavných mezinárodních smluv i podstatných článků Charty Spojených národů.

Tato invase a okupace Československa znovu dokazuje naprostou věrolomnost Sovětského svazu, který od svého vzniku vždy znovu a znovu porušuje nejslavnější závazky, které svým podpisem zaručil a stvrdil.

S radostí dnes vidíme, že se svět plným právem pohoršuje, když třeba jen jedinému dissidentu je odňata svoboda. Oč více by se svět měl pohoršovat, když ne snad jedné osobě, ale celým národům ve vlastní zemi je odpíráno právo na sebeurčení, odnímána všechna svoboda a zlehčováno právo na svrchovanost. A právě to se v Československu stalo.

V srdci Evropy žijí Češi a Slováci, hrdí na svoji osobitost, hrdí na svůj přínos světové vzdělanosti, hrdí na svoji odvážnou státotvornost, hrdí na to, že si v době své samostatnosti dovedli sami vládnout ve větší a dokonalejší svobodě, než tomu bylo kdekoli v jejich sousedství. Dnes jsou Češi a Slováci obětí cizácké vojenské okupace.

Někdy se nám zdá, že svět dost nedbá. Proto je na nás, aby svět dbal a aby své pohoršení nad stále trvající křivdou vyjádřil činy, které by přiměřenými prostředky umožnily Čechům a Slovákům znovunabytí osobní svobody, uplatnění národního sebeurčení a znovuzískání ne pouze zdánlivé, ale opravdové svrchovanosti.

Toto úsilí by mělo být prvním cílem všech dnešních snah o uplatnění lidských práv. Toto úsilí by mělo být úhlavním zájmem vlád všech civilisovaných národů.

My, američtí občané československého původu, si o tomto osmnáctém výročí invase a okupace Československa znovu slibujeme, že použijeme všech svých ústavou zaručených občanských práv k tomu, aby se naše vláda ujala vedení mezinárodního hnutí, směřujícího k tomu, aby Československo, spolu s ostatními porobenými národy, přestalo být

okupovanou kolonií Sovětského svazu a stalo se opět svobodným a svrchovaným státem.

Dokud svoboda i jen jediného a třeba i početně malého národa je popřena, potud je všude jinde na celém světě ohrožena svoboda každého jednotlivce a každého národa. Je tedy splnění tužeb a přání Čechů a Slováků jasně v zájmu všelidském.

Jsme rádi, že to dnes již chápe vzrůstající počet lidí a že ve svém přesvědčení nejsme osamoceni.

Dnes je však třeba, aby se toto přesvědčení projevilo činy odpovídajícími dějinnému poslání Spojených států a celého svobodného světa. O to se chceme starat.

Češi a Slováci, žijící dnes doma v Československu, necht' vědí, že nejsou opuštěni, že my dbáme a že až do odčinění na nich spáchané křivdy žalovat nepřestaneme. Takové je naše dnešní rozhodnutí.

NAŠIM OKUPANTŮM

Zkosený národ ostrým srpem
kladivo třímal dvacet let.
Že v rudé moře změnilo se,
co býval ráj to na pohled?

Kladivo ztěžklo časem doby,
vypadla z rukou krutá dýka.
Začali zdobit zase hroby
Jana i otce Masaryka.

Nemůže vězeň vězněm být,
kde voda po lučinách hučí.
Proč se to, Bože, po staletí
nepřítel náš už nenaučí?

Chcem svobodu a dýchat volně,
chcem trochu práva snít a žít.
Ty tanky vaše, hrubá síla,
ty nemohou nás ponížit!

(Napsáno 1968)

I.J.K.

VESTNIK

June 1986

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)
Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Červen 1986

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)
Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telefon: 656-1117

Dokumentace pro konferenci o t.zv. CSCE process, která se bude konat ve Vídni v listopadu 1986

V těchto dnech byla americké delegaci předána dokumentace pro konferenci ve Vídni na podzim, 1986, kde se bude hodnotit plnění — či neplnění — ustanovení Helsinské Dohody. Devadesáti-stránkový svazek dokumentů se opírá o hlavní principy Helsinského Závěrečného Aktu a dokumenty Charty 77 a VONSU, které podávají důkaz o tom, jak československá vláda porušovala — a porušuje — za poslední tři roku (od konference v Madridu) to, co v r. 1975 slavnostně podepsala.

Dokumentace zahrnuje 9-stránkové celkové zhodnocení situace v Československu a zakládá se na těchto dokumentech Charty 77:

1. Principle VIII — sebeurčení národů — dokument Charty 20/85 k 17. výročí 21. srpna; dokument Charty č. 16/86 Právo na volby; dopis Václava Havla generálnímu prokurátorovi ČSSR o své cestě na Slovensko v r. 1985, který byl uveřejněn ve Washington Post 1. prosince 1985 pod titulem: "How the Secret Police and I Spent My Vacation".
2. Principle VII — Lidská práva: Dokument Charty č. 11/85 — Diskriminace v zaměstnání; dopis Jiřího Gruntoráda Krajanskému Generálnímu Prokurátorovi ve věci "ochranného dohledu"; desetistránkový seznam československých občanů, kteří jsou t.č. buď ve vězení nebo šikanováni a pronásledováni čs. úřady pro své přesvědčení; dokument Charty č. 24/85 k Budapešťskému Kulturnímu Fóru a pojednání o československé samizdatové literatuře; dokument Charty č. 20/84, Právo na Informaci a dokument Charty 77 č. 15/86, který vyjadřuje stanovisko Charty k tragédii v Chernobyli; dokument Charty, předaný konferenci v Bernu dne 21. května 1986; dokument Charty č. 25/85 o plánovaných restrikcích čs. vlády ve věci cestování do Maďarska; protestní dopis 11 československých občanů ve věci jedné rozdělené rodiny, který byl odeslán konferenci v Bernu; dále sdělení ve věci styků zaměstnanců Československé Akademie Věd s cizinci; dokumenty, které čs. vláda vydává čs. občanům, kteří požádali o emigraci.
3. Ve věci slíbených úprav čs. zákonů, aby odpovídaly přijatým zásadám v mezinárodním jednání — dokument Charty č. 7/85 — návrh na úpravu čs. zákonů; dále dokument Charty č. 19/85 k 10. výročí podepsání Helsinské Dohody a dokument Charty č. 9/86 k 10. výročí přijetí do čs. legálního systému Mezinárodního Paktu o Lidských Právech.

4. V dokumentaci také byly znovu předloženy návrhy Charty, které připravila v r. 1979 pro konferenci v Madridu.

Celý svazek dokumentace byl předán vedoucím americké delegace pro konferenci ve Vídni, dále Bílému Domu, Helsinské Komisi a zaslán NATO do Bruselu a některým západním delegacím. —afa—

Fórum o výsledcích Helsinské konference

Dne 11. června v poledne konalo se na University of Illinois, Chicago Circle Center, forum o výsledcích Helsinské konference, ke kterému byla přizvána Československá národní rada americká.

Forum bylo míněno jako součást příprav na mezinárodní konferenci ve Vídni začátkem listopadu t.r. Jeho účelem bylo informovat zainteresované organizace o postoji, který chce zaujmout americká delegace, a dovědět se od nich, které věci, spadající do sféry chystaných jednání, je nejvíce tíží.

Jednání předsedal velvyslanec Warren Zimmermann, vedoucí americké delegace do Vídně; po něm mluvil jeho zástupce Robert Frowick ("Deputy U.S. Negotiator") a pak členové jejich štábu, zaměstnanci State Departmentu Catherine Cosman a Ronald McNamara. Hlavním bodem jejich projevů bylo, že Spojené státy nemají velký zájem na tom, aby se ve Vídni uzavřela řada nových dohod a ustanovení, dokud se nedodrží úmluvy a dohody již učiněné. Taktika komunistických států je dokazovat dobrou vůli přílivu návrhů a slibů, které vypadají dobře na papíře, aby se tím odvrátila pozornost od neplnění závazků minulých. Kladou vždy důraz na otázky "bezpečnosti", aby přiměly Západ k ústupkům ve věci zbrojení a obrany, a brání se projednávání otázek lidských práv (t.zv. třetího koše). Americká delegace bude trvat na tom, že všechny tři "koše" jsou spojeny (v diplomatické terminologii se tomu říká "linkage") a musí se projednávat jako nedílná součást téže smlouvy.

Poměr s evropskými spojenci je podle Mr. Frowicka lepší, než se jeví v novinách a na televizi. Přes vehementní sovětskou "mírovou" ofensivu zvolili Evropané vlády, které si o Sovětech nedělají iluze a které pomohly provést plán na zmodernisování společné obrany. Ve věci Libye a závěrečného prohlášení na bernské konferenci o lidských vztazích byly Spojené státy izolovány, ale i zde se mínění obrací v náš prospěch.

Helsinská dohoda je někdy odsuzována jako neúčinná. To je skoro pravda, pokud jde o SSSR, ale v ostatních komunistických zemích vedla k viditelnému zmírnění teroru.

Mezi přihlášenými 38 účastníky bylo přes 20% členů židovských organizací, kteří se účinně zastávali zájmů pronásledovaných židů v Sovětském svazu. Druhá nejsilnější skupina byli mluvčí pobaltských států a Ukrajiny. Žádali mimo jiné, aby americká delegace hleděla přimět Sověty k uvolnění praxe v zasílání potravinových balíčků obětem výbuchu v Černobyli. Zatím co Polsko přijímá sušené mléko a jiné potraviny a rozděljuje je dětem, SSSR nepropouští podobné zásilky nebo je těžce proclívá, ačkoliv území na Ukrajině a v Pobaltí jsou postižena při nejmenším stejně jako Polsko. Na přetřes přišel i terorismus a mluvčí řecké organizace poukazoval na surový útlak náboženských a národnostních skupin v Turecku, který se americkým zásahům nepodařilo zmírnit.

Přestože vídeňská jednání budou zahrnovat všechny stránky Helsinské úmluvy, t.j. odzbrojení, kulturní styky, vzájemný obchod a výměna technologie, příspěvky k rozpravě se týkaly výlučně lidských práv; i když zástupci bankovníctví a obchodu byli na seznamu přihlášených, zřejmě nepovažovali prostředí za vhodné k tomu, aby se přimlouvali za rozšíření obchodu s komunistickými zeměmi.

Čs. národní rada americká byla zastoupena svým místopředsedou V. Chalupou, otcem Vojtěchem Vítem a br. Karlem Halaškou, Denní Hlasatel zastupoval br. J. Moudrý; čs. mluvčí se představili všem členům americké delegace, informovali je o plánech pro Vídeň a předali připravené memorandum.

Téměř všechny přítomné skupiny plánují vyslat své zástupce do Vídně. Velvyslanec Zimmerman tuto aktivitu vysoce uvítal jako pomoc americkému stanovisku; vyzvedl zejména vliv, který tyto organizace mohou mít na postoj delegací evropských států.

Celkový dojem z konference byl, že doba, kdy se Spojené státy snažily najít dohodu se Sovětským svazem za každou cenu jednostrannými ústupky, je aspoň dočasně za námi.

Dr. V. Chalupa

HILLSBORO 1986

V sobotu 14. června sjela se "bramborová šlechta" (jak si čeští farmáři hrdě říkají) z širokého okolí do Hillsboro, Wisconsin, aby slavili svůj 4. Český den. V obecním parku sešlo se kolem tisíce lidí, aby ztrávili příjemný den se známými i neznámými krajany při české kuchyni (mírně amerikanizované), výborném pečivu, hudbě, tanečních vystoupeních a lidových i populárních písních a s napětím i nadšením vyslechli pana Koubu, který jim dobrou krajan-skou češtinou pověděl pohádku o Popelce. Podle osobních a nákladních aut na parkovišti přijeli návštěvníci nejen z celého Wisconsinu a Illinois, ale až z Nevady, Texasu a Kalifornie.

Velkou zásluhu na tomto oživení českého živlu až do pátého pokolení má pan Jerry Pech, který se do Hillsboro odstěhoval z Chicaga. Během čtyř let se dosáhlo pěkných výsledků nejen návštěvou Českého dne, ale i uznáním veřejnosti. Orientační tabule hrdě oznamují Hillsboro jako "The Czech Capital of Wisconsin" a v době, kdy se koná Český den, vlaje nad hlavní ulicí městečka červeno-modrobílý nápis "Welcome Český den" i s háčky a čárkami. Místní politikové a kandidáti se dávají představit publiku a

guvernér Wisconsinu prohlásil 14. červen za celostátní "Czech Day".

Český den se koná jeden jednou ročně, ale dává pevně zaměření krajan-skému životu po celý rok: nacvičování písní, organizace, přípravou stánků, atd. Lidé se sejdou a seznámí; dovíte se tam, že existuje i Český den ve Phillips, Wisconsin, a že v obci Yuba na Osmdesátce je česká hospoda a české museum. A pečivo z pekárny v Hillsboro se vyrovná tomu, pro které jezdíme do Cicera a Berwynu. Zastavte se tam, povede-li vás cesta kolem.

V. Chalupa

Vzpomínka na JUDr. A. Jírovou

JUDr. Anděla Jírová zemřela v Kalifornii v požehnaném věku 89 let. Její život byl velice zajímavý a pohnutý. Celá léta v Americe podporovala Československou národní radu americkou, byla horlivou čtenářkou Věstníku a Bulletinu a do poslední chvíle měla živý zájem o tom co se děje ve světě a také měla živý zájem o Československou národní radu americkou. Čest její památce.

Zemřela první česká žena, promovaná doktorkou veškerých věd

V kalifornském městě Santa Barbara, ve Spojených státech zemřela 1. června 1986 ve věku 89 let JUDr. Anděla Jírová-Kozáková. V listopadu 1918, krátce po vzniku Československé republiky, vstoupila na právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, která tehdy poprvé připustila ženy jako řádné posluchačky. Dne 19. prosince 1922 byla promována jako první žena, nejen v Československu, ale i ve střední Evropě doktorkou veškerých práv. Její slavnostní promoce se účastnil zástupce prezidenta republiky T. G. Masaryka, který ji věnoval na její žádost svoji fotografii s vlastnoručním podpisem, neboť dar ve skvostě si nepřála.

Dr. Jírová-Kozáková se narodila 14. 5. 1897 v Humpolci, v rodině četnického důstojníka. Po studiích zahájila právní praxi nejdříve jako personální referentka Československé tiskové kanceláře, zanedlouho vstoupila do služeb ministerstva sociální péče, avšak jejím cílem bylo, stát se notářkou, které však do té doby bylo vyhrazeno pouze mužům. K tomu účelu musela nejdříve získat dlouholetou právnickou praxi. Roku 1930 dosáhla prvního úspěchu, když byla po složení notářské zkoušky s vyznamenáním, jako první žena ustanovena substitutem notáře. Konečně 21. září 1938, po třináctileté notářské praxi byla ministerstvem spravedlnosti jmenována první československou notářkou. Byla zároveň první ženou notářkou ve střední Evropě.

Vo vydavateľstve Naše Snahy vyšla v poradí už piata kniha. Obsahuje práce dvoch popredných filozofov, žijúcich v nemilosti režimu doma:

— Kusého a Šimečku —

Európska skúsenosť s reálnym socializmom.

Objednat' si ju možno priamo v Našich snahách. Cena: \$10.00 US, plus \$1.00 poštovné, alebo \$12.50 kanadských a \$1.50 (kan.) poštovné.

Redaktor: Dr. Martin Kvetko, 83-45 Broadway, Elmhurst, N.Y. 11373

Byla zároveň činná v právnických spolcích, především v Ústředí československých právníků, které mělo tehdy přes dvacet tisíc členů. Po r. 1945 byla místopředsdkyní tohoto vrcholného orgánu čs. právníků, byla stálou delegátkou v komisi ministerstva spravedlnosti, pracující na nové legislativní úpravě čs. zákonů, dále byla stálým zkušebním komisařem pro zkoušky kandidátů notářství, byla jednatelkou a posléze místopředsdkyní Sdružení vysokoškolsky vzdělaných žen, účastnila se různých konferencí, m.j. Mezinárodní federace univerzitně vzdělaných žen. Tehdy byla členkou delegace, kterou na Pražském Hradě přijal ve slyšení, prezident T. G. Masaryk.

Dr. Anděla Kozáková musela od svého mládí překonávat mnoho předsudků právních a jiných obtíží, aby dosáhla rovnoprávnosti s muži, avšak svojí znamenitou právnickou kvalifikací a soustavnou prací upravila cestu ostatním ženám k účasti na studiích, k vyššímu vzdělání, zaměstnání a ve veřejném životě. Vdala se za JUDr. Jaroslava Jíru, právníka a vědce v oboru civilního, trestního a mezinárodního práva, který byl v letech 1936—1939 soudcem Vojenského divizního soudu v Praze, zároveň předsedou Nálezacího soudu. V nacistické okupaci pracovali Jírovi v protinacistickém odboji. V letech 1945—48 se dr. Jírová-Kozáková dostala ve své praxi do konfliktu s komunisty, kteří neuznávali právní řád republiky. V nových koncentracích byli vězněni českoslovenští občané, jejichž majetek komunisté protiprávně konfiskovali. Dr. Jírová byla nenáviděna komunisty za to, že při hájení svých klientů usvědčila režim z podvodů a porušování zákonů. Když pak po komunistickém puči byl její manžel zbaven soudcovského postavení, poněvadž z jeho iniciativy začalo Státní zastupitelství trestně stíhat zločiny, spáchané po válce v Československu sovětskými vojáky a dr. Jírová byla zbavena funkce veřejného notáře, a její kancelář zabavena — přešli Jírovi dalšímu pronásledování i zatčení odchodem do exilu.

Od konce května 1948 žili v Paříži, kde se zapojili do pomocné akce ve prospěch prvních exulantů, kteří přicházeli z Československa do Francie. V prosinci 1949 emigrovali Jírovi do Kanady. V té době neměly západní země zájem o inteligenci, a tak podobně jako mnozí jiní první čs. uprchlíci, také Jírovi museli pracovat manuálně. V dubnu 1951 emigrovali do Spojených států. Usadili se ve Washingtoně D.C., kde se dr. Jaroslav Jíra stal pracovníkem ve Středoevropském oddělení knihovny amerického kongresu. Ve Washingtoně D.C. se dr. Jírová zapojila do činnosti v Čs. ženské národní radě v exilu, která, podobně jako ostatní krajanské a exilové spolky organizovala materiální pomoc pro uprchlíky z Československa. Po odchodu jejího manžela do pensie r. 1976 usadili se Jírovi v Santa Barbara. Byla členkou Společnosti pro vědu a umění.

Za své dlouholeté právní, především notářské praxe uveřejnila v odborných revuích četná právní pojednání. Byla spoluautorkou rozsáhlého spisu o "Společnostech s ručením omezeným," vydaném v roce 1934. Tento spis byl pomůckou profesorům na universitních přednáškách a uplatňován v praxi československými soudy. Její dizertační práci "Právní postavení ženy v českém právu zemském" odměnila Karlova univerzita první cenou a r. 1926 vydala knižně pod záštitou ministerstva školství a Věchrdu. Za pobytu ve Washingtoně D.C. napsala dr. Jírová-Kozáková rozhlasový projev na téma: "Československé ženy v boji proti komunismu doma i v exilu".

Před třemi roky, dr. Jírová odpovídala. I při vysokém věku a dlouhou trvajícím nemoci se až do své smrti zajímala o dění v exilu a v mezích svých možností podporovala peněžitými dary kulturní akce. Mnohaletou právnickou, veřejnou a publikační činností už ve vlasti, se dr. Jírová zařadila mezi ty průkopnice, které před šedesáti a sedmdesáti roky usilovaly o zrovnoprávnění českých a slovenských žen s muži. Jako právnička se snažila o to, aby všechna práva žen byla vtělena do zákonných ustanovení. V historii ženského hnutí patří dr. Jírové-Kozákové čestné místo.

Jožka Pejskar

Ivan Franklin-Rusínský:

CO S PODKARPATSKOU RUSÍ?

(K USTANOVENÍ RUSÍNSKÉ SVĚTOVÉ LIGY)

Alexander Duchnovič (naš buditel v 19. století) ve své básni prohlašoval, že Rusínem byl, Rusínem je a Rusínem navždy bude! Neříkal nic o Rusovi nebo Ukrajinci. Ač svá "vážná" díla psal rusky, pro prostý lid psal rusínsky. Když se tomu lidu dostala do rukou ruská Bible, velkoruština vypadala familiárně. Rusín začal číst ruské Sváté Písmo rusínsky, zvukově to dosud čteme "po našem", zní to rodně a lahodně. Foneticky ukrajinština je nám bližší, ale slovům ne vždy rozumíme, musíme se podívat do ruské Bible pro vysvětlení. Co tento fakt říká? Staroslovanština ještě nevyhasla v hořící paměti našeho Rusína, náboženská část jeho srdce nepatří bezbožnému sovětskému impériu; a násilná ukrajinizace je trapnou historickou i psychologickou chybou. Totalitní vláda Sovětů nařídila řecko-katolickým Rusínům se 'zpravoslavnit' nejen 'zukrajinizovat' — čistě pro politickou výhodu. V jedné z užhorodských katedrál — aby nebyly náboženské rozpory — umístili museum... ateismu. Ale od toho je totalitní mašinerií. Co se stane, až jí bude konec?

Pro vyřešení této otázky je rozumné vytvořit "Rusínskou Světovou Ligu" (ekvivalent "České Světové Unie"), organizaci, jež by připravila návrhy pro posouzení Rusínům všech směrů. Nebudeme brát nikomu právo na jazykovou zálibu, politické zaměření, ale očekáváme, že nedemokratické řádění nenajde místa v osvobozeném rusínském kraji a rusofilství, ukrajinofilství, čechofilství i jiné "-filství" jakožto i náboženský fanatismus nebudou zdrojem nekonečných rozbrojů a nesmyslných debat. Musíme si připomenout, kam ukrajinofilství zavedlo a proč i rusofilství se musí ukáznit. Společný jmenovatel se nemusí hledat v něčem vynuceném a umělém, máme po ruce věčně zachovalou rodnou řeč a proto chceme, aby *rusínština* byla státní řečí Rusínska. Jaká bude gramatika (ortografie, lexikon, atd.) to právě má být předmětem celosvětové debaty: z několika rozumových návrhů by se zvolil jeden nejvýhodnější a nejpřirozenější. Zatím můžeme předložit toto:

Doporučujeme knihu dr. Alice Masarykové —

DĚTSTVÍ A MLÁDÍ

\$3.25 včetně poštovného

Czechoslovak National Council of America

2137 S. Lombard Ave., Room 202

Cicero, Illinois 60650-2081.

1. Podkarpatská Rus by byla jednou z republik Československého federálního státu s hlavním městem Užhorodem nebo Mukačevem. Zde je vhodné si vzpomenout na tuto skutečnost: za první Republiky pražská vláda stále podceňovala autonomii Podkarpatoruska, až po Mnichovu v říjnu 1938 si ukrajinofilové vymohli velmi snadno samostatnost a jejich Sičoviky v Chustu dokázali, jak je možno lidu na rusínsku příjemně vládnout pod modro-žlutým ukrajinským nebem. Jenže tito romantikové-nacionalisté žili jakoby pod pěkně pomalovaným hrncem, nepochopili a nechtěli se porozhlédnout po vuklánu maďarského šovinismu ve scénáři hitlerovské krutě cynické hry. Jejich republika byla slavnostně založena i prohlášena 15. března 1939, toho tragického dne, kdy nacisté vstoupili do Prahy a Maďaři namířili k Chustu.

Chceme od počátku rovnoprávnou účast v osvobozeném Československo-Rusínsku jako národ, který je schopný přispět svými poklady kultury i politické vyspělosti národům českých zemí, Slovenska, jakožto i jiným evropským (spojeným) státům.

2. K prodebatování jsou i druhé možnosti, na př. Rusínsko by bylo autonomní oblastí Slovenské republiky. Otázkou by bylo, zda čeština nebo slovenština by byla státní řečí a jak bychom sladili nelatinsky psanou rusínštinou v úředních jednáních? Taky kde by bylo kulturně-politické centrum — v Prešově, Užhorodě nebo třebaš Rachově?

3. Pro rusínskou veřejnost by byla možná ideální situace, kdy všichni Rusíni by se seskupili — od Prešova až daleko na východ za Jasíní a vytvořili republiku "RUSÍNSKO" (RUTHENIA). Halič by byla požádána o radu a bylo by správné dát možnost výběru tamním Rusínům: připojit se k samostatné Ukrajinské Republice (k níž by mělo dojít po rozpadu Sovětské hordy), nebo by si zvolili rusínštinu jako státní jazyk s plnou svobodou tvořit literární díla ukrajinsky, rusky nebo polsky, stejně jako všichni Rusíni by měli právo psát jakoukoliv řečí za účelem větší "světovosti".

4. Já bych viděl největší blaho ve vytvoření Spojených států (střed) evropských se sídlem v Ženevě, a pro společný jazyk bych navrhl osvědčené a překrásné ESPERANTO. Tím by odpadlo mnoho zbytečného zla tak dychtivě a uměle vyráběného bacily nacionalismu, rasismu, regresivního politického infantilismu.

Jan Ámos Komenský by se nad tímto děním — zdánlivě utopistickým zaradoval, poněvadž by uviděl, že "Vichřici hněvu" nastal konec.

Rusíni, kteří souhlasí s touto "utopií", jsou vřele vítáni do RUSÍNSKÉ SVĚTOVÉ LIGY se svými sny, hlasy i jinými projevy lásky k našemu národu. Pište na tuto adresu: Rev. Dr. Ivan D. Franklin, 13047 Caminito Del Rocio, Del Mar, California 92014, USA. Tel. (619) 481-0560.

Roční předplatné Věstníku — \$5

PANORAMA — Historické podání o Čechách a Slovácích ve Spojených státech amerických. 328 stránek 7"x10" v angličtině, \$7.00 včetně poštovného. — Czechoslovak National Council of America, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650-2081.

POZDRAV K SJEZDU: TROCHU OPOŽDĚNÝ

Jiří Nehněvajsa

předseda, Společnost pro vědy a umění

Na významný Sjezd Československé Národní Rady Americké, 26. a 27. dubna tohoto roku, jsem byl pozván. A dokonce jsem měl možnost tento Sjezd jménem SVU pozdravit.

Proč jsem se tedy "neobjevil" (jsem přece dokonce také členem Národní Rady)? Nebo alespoň nezaslal pár řádků pozdravných — konec konců, president Reagan sám zaslal pár důležitých řádků k tomuto Sjezdu...

Byl jsem na přednáškové a poradčí cestě v Číně, v Austrálii a na Novém Zélandě. *To znamená, že jsem pozvánku prostě nedostal a ani o ní nic nevěděl až po návratu do Ameriky koncem května.* (Na cestách jsem byl už od 20. února.)

A tedy si teprve nyní, po návratu, dovoluji zaslat několik poznámek *jménem svým i jménem Společnosti pro vědy a umění, SVU.*

Ve Spojených státech rozhodně neexistuje organizace Čechů a Slováků (a všech, kteří svůj původ mají v té krásné a trpce zkoušené zemi uprostřed Evropy) důležitější, nežli je ČSNRA.

Společnost pro vědy a umění je hrdá na to, že ve svých počátcích, koncem let padesátých a v prvních letech šedesátých, byla vlastně *součástí*, byť i zcela autonomní, Československé Národní Rady Americké.

Vlasta Vrázová, spolu s dr. Jaroslavem Němcem a s dr. Jaroslavem Poláchem je jednou z nejdůležitějších *původních* zakladatelů SVU.

SVU ovšem, jako společnost celosvětová, už po skoro čtvrtstoletí není "formálně" a "přímo" zapojena do Rady. To však nijak neznamena, že nespolupracujeme, a že bychom svoji spolupráci neměli, a nemohli, dále rozšířit a prohloubit.

Pakliže jménem SVU zdravím, byť i opožděně, skvělou činnost a nesmírnou důležitost Rady v jejím kulturně-politickém zaměření, je to jen malým oceněním práce, vedoucích činitelů Rady a členstva za jejich dedikaci a za jejich porozumění, že jsou nositeli důležité a velké mravní a kulturní tradice národů československých.

Jestliže pak přeji Radě úspěchů ve veškeré práci budoucí, činím tak s uvědoměním, že je to organizace, jejíž tradice a jejíž možnosti v letech nadcházejících zabezpečují uchování a pěstování toho, co je nejlepšího v dědictví našich československých národů.

Bibliografie Esther Jeřábkové:

Czechs and Slovaks in North America

\$15.00 PRO ČLENY ČSNRA

\$17.50 PRO NEČLENY

Válečný realismus dr. E. Beneše

Dne 8. října 1940 byl do odboje (ÚVOD) radiotelegraficky poslán důležitý vzkaz prezidenta Beneše, který jsem si sám rozšifroval a z něhož vyjímám, co Beneš v něm říká o Sovětském svazu. Je to pátá kapitola jeho tehdejšího vzkazu, která došla v 21 telegramech číslo 10914-10934. Zde cituji:

"5. Politika Ruska zůstane neučitá i nadále. Buďte opatrní a nevěřte tomu, co vám snad ze strany ruské říkají. Politika Moskvy je velmi přesně vypočítává.

"Docela určitě se tam soudí — zde to víme od Majského a jiných — že Německo v žádném případě s Anglií nevyhraje a bude se jen dále vyčerpávat stejně tak, jako bude proletarisovat všechny středoevropské menší státy (poznámka V.V.K.: Tím Hitler vyseďával komunismus ve střední Evropě).

"Japonsko je dle názoru ruského tak zaměstnáno Čínou, že válku na druhé frontě nemůže začít (v tom se Sověti však mýlí, poznámka V.K.J.).

"Rusko soudí, že se útoku Německa tudíž obávat nemusí, že zaň bojují ti druzí, tím spíše, že samo se necítí tak silné, aby mohlo úspěšně samo vésti válku na kontinentě proti Německu.

"A tak právem-neprávem vykládá si samo situaci pro sebe příznivě, mluví o druhých (mohou mít zájem, aby Anglie co nevíce krvácela a tím slábla).

*"Rusko si samo svou pomoc nám a ostatním ve střední Evropě představuje ve formě... *České Slovo**

Vzpomínka na Lidice v Crest Hill, Illinois

7. června se konala vzpomínka na Lidice, která byla uspořádána Československým Americkým Kongresem. Pořad zahájil James Krákora. Slib americké vlajce přednesla Jana Štěrbová. Hymny a jiné písně zazpíval Vladimír Holeček. Českým řečníkem byl Tony Jandáček a americkým George Vytlačil. Vzpomínka na Lidice byla zahájena modlitbou a také zakončena modlitbou misionářem Otcem V. Vitem, OSB.

Dr. Karel Steinbach

Tento bývalý československý diplomat je snad už poslední žijící Čechoslovák, který ještě pamatuje T. G. Masaryka osobně. — Na oslavě Masarykových narozenin ve Washingtoně dr. Karel Steinbach prohlásil: "Na rozdíl od Edwarda Beneše byl život Tomáše Masaryka životem úspěšného vítěze, kterému bylo také dopřáno těšit se ze svých úspěchů. Umíral sice — skoro před 50 lety — s obavami v srdci o budoucnost republiky, ale na rozdíl od dr. Beneše v klidu a obecné úctě". Dr. Steinbach se proto vyslovil rozhodně proti těm, kdo dnes tak bezohledně a nekriticky napadají nešťastného Masarykova spolupracovníka dr. Beneše, kterého prezident Masaryk výslovně doporučil za svého nástupce. Je nespravedlivé činit odpovědným za všechna ta neštěstí, která se snesla na československou republiku, Beneše, který nebyl s to zastavit bezohledný nápor sovětského obra, jako to nedokázali ani ostatní, mnohem silnější. Steinbach odsoudil také sprostotu, která zavalila současnou literaturu, zejména také českou a slovenskou a která by byla nesnesitelná pro TGM i Karla Čapka a jejich současníky... *Videňské Svobodné Listy*

Z OKUPOVANÉHO ČESKOSLOVENSKA

Výstava Sochy Svobody v Praze

V rámci oslav stého výročí Sochy Svobody zahájilo americké velvyslanectví v Praze dne 23. června výstavu fotografií, zachycující sto let historie Ellis Islandu; dále fotografie zobrazení Sochy Svobody v pracích amerických umělců. Promítán je také krátký film o historii této sochy, která přivítala milióny přistěhovalců do Spojených států ze všech koutů světa. Výstavu zahájil chargé d'affaires Carl Schmidt. Při té příležitosti byly návštěvníkům darovány "odznaky" znázorňující Sochu Svobody. Již první den navštívilo výstavu kolem jednoho tisíce československých občanů. Výstava v knihovně amerického velvyslanectví potrvá do pondělí, 14. července t.r. —afa—

Proslov Rady velvyslanectví Carl W. Schidla při příležitosti 41. výročí osvobození západních a jižních Čech americkou armádou

Jak připraveno k proslovu — Klatovy, 17. května

Před jednačtyřiceti lety američtí vojáci osvobodili Klatovy. Pomník, který byl zde postaven na jejich památku, byl odstraněn, ale američtí vojáci, kteří osvobodili toto město nebudou nikdy zapomenuti.

Uctíváme památku Američanů, kteří zde bojovali, protože jako mnozí jiní vojáci z mnoha zemí, kteří pomáhali osvobodit Evropu, byli to mužové odvahy a přesvědčení. Uctíváme jejich památku proto, že položili svoje životy za to, aby jiní mohli žít. A uctíváme je též proto, že jejich hrdinské činy jsou dnes příkladem pro nás a naše děti.

Čtyřicet jedna roků uplynulo od konce nejhroznější války, kterou kdy lidstvo poznalo. Abychom uctili památku těch bojujících mužů a žen, kteří přinesli tento dlouho očekávaný mír, musíme společně usilovat o dosažení porozumění a usmíření mezi národy. Jsem přesvědčen, že Čechoslováci a Američané mohou společně pomoci tomuto vznešenému cíli, aby oběti těch, které dnes uctíváme, se nikdy neopakovaly.

Akce pro Augustina Navrátila

Organisaci Francouzsko-československého přátelství založil roku 1949 generál Faucher, velký přítel svobodného Československa, velitel francouzské vojenské mise v ČSR až do Mnichova. Novou organizaci založil na protest k příznivému stanovisku, které zaujala ke komunistickému puči poválečná organizace France-Tchécoslovaque. Po jeho smrti byl dlouhá léta předsedou AF-T, bývalý francouzský vojenský přidělenec v Praze až do puče, generál Flipo. Nyní je předsedou E. V. Faucher, profesor na universitě v Nancy, syn generála.

Od počátku dubna AF-T zahájila s originálním podnětem rozsáhlou akci ve prospěch vězněného Augustina Navrátila. Jsou posílány osobní dopisy francouzským lékařům psychiatrům s doklady o činnosti a uvěznění jmenovaného pod záladně ošemetnou záminkou o jeho duševním stavu. Zmínění lékaři jsou žádáni, aby na základě předloženého materiálu získali své profesionální organizace k účinné intervenci ve prospěch falešně obviněného Augustina Navrátila.

Koncem dubna ve Strasburku, u příležitosti zasedání Parlamentního shromáždění Rady Evropy (21 členských států), Edmund Řehák, akreditovaný pozorovatel u této organizace za Shromáždění evropských podmaněných národů, předal uvedené doklady AF-T o Navrátilovi příslušné Komisi pro styky s evropskými nečlenskými zeměmi.

Correspond ANCE, Paříž

Nové československé knihy...

V květnu 1986 vyšly paměti Ladislava V. Feirabenda ve zkráceném vydání, které je rozvrženo do dvou dílů. První díl obsahuje původní čtyři díly a jeho název je "Soumrak Československé Demokracie". Knihu možno objednat v edici ROZMLUVY, 18 Church Hill Purley, Surr CR2 3GN, England \$11.25.

* * *

Svedectvo o Slovenskom povstání — Gen. Dr. Mikuláš Ferjenčík — je k dostání v úřadovně ČSNRA, 2137 S. Lombard Ave., Cicero, Illinois 60650. Tel. 656-1117.

Oběžník ČNRA San Francisco, CA

Zástupcům stranického tisku v Československu se před nedávnem na besedě s vysokoškolačky přihodila nepříjemná věc. Jistý student prohlásil, "že o socialismu u nás budeme moct hovořit až potom, kdy výklady našich obchodů budou tak plné, jako na Západě".

Hostům tato prostá pravda vyrazila dech, a trvalo hodnou chvíli, než se zmohli na stranicky fundovanou odpověď. Ne sice na besedě, ale dodatečně v novinách.

Neměli to, chudáci ani dost málo lehké. Nejjednodušší by to bývalo bylo, plné výklady na Západě jednoduše zapřít. Jenže to by jim dnes již nevěřil ani nejmenší z pionýrů. Nemohli se ani vytasit se sliby jako v začátcích etapy budování socialismu, že o rok kapitalisty předběhneme "a naše výkladní skříně budou stokrát plnější než jejich".

Americké listy

Smutná zpráva z Československa

Sovětský svaz verbuje mladé Čechoslováky na práci do Sovětského svazu, jako to dělal Hitler za války. V měsíci říjnu jich odjelo 800 a v listopadu 1500. Vezli sebou domečky (maringotky), aby měli kde bydlet a vařit. Je to velmi trapné, když dělník si musí sebou vzít bydlení. V dopise z Československa můžeme číst: "Zatím co v Americe se zajímají o velrybu, která courá v zálivu San Franciska, zvědaví reportéři se nezajímají co se děje za železnou oponou." Máme na mysli případ baltských států, kdy Sověti vystěhovali domorodce na Sibiř. ~~Zatím se nezdá, že stěhování Čechoslováků je násilné. Propaganda je vábí pečenými holuby s dobrou mzdou. Úřady v Československu se pak vychloubojí, že mají plnou zaměstnanost, zatím co v Americe je nezaměstnanost.~~ A.Š.

NÁŠ PROGRAM V CHICAGU

Týden porobených národů

Rok co rok třetí týden v červenci je věnovaný vzpomínce na země za "železnou oponou" na oběti komunistického teroru a porušování lidských práv. Naše účast ujistí obyvatele porobených národů, že my ve svobodném světě na ně nezapomínáme. Den "porobených národů" padne na neděli 20. července. Bude důstojně zahájen v 11 hodin mši u sv. Mikuláše, Oakley a Rice Str. (Ukrajinský kostel St. Nicholas). Shromáždění a proslovy budou ve 12:30 v ukrajinské místnosti sv. Volodymyra a Olhy kostele Oakley a Superior Str.

O bližší informace volejte úřadovnu CNCA 656-1117.

ČSNRA — Odbočka "28. říjen" pořádá tenisovou soutěž

pro krajany a exulanty československého původu V SOBOTU dne 6. ZÁŘÍ t.r. na hřištích Morton-West High School, Harlem & 24. ulice, Berwyn.

Soutěžít se bude: 1) v pánské dvouhře, 2) v dámské dvouhře, 3) v pánské čtyřhře, 4) v dámské čtyřhře, 5) ve smíšené čtyřhře.

Zveme všechny činné hráčky a hráče v chicagské metropolitní oblasti k účasti na této soutěži. Jednotlivcům, kteří mají zájem o kteroukoli čtyřhru a nemají spoluhráče, bude partner vylosován před zahájením soutěže.

Zápisné je \$5 za jednotlivce, \$10 za dvojici. Přihlášky přijímá: Ota Karásek, 2712 S. 58th Ct., Cicero, IL 60650, tel. 656-9581.

(V případě nepříznivého počasí se soutěž odkládá na neděli 7. září 1986, případně o týden později.)

*Za předsednictvo Odbočky "28. říjen" ČSNRA
Rozina Nehasilová, předsedkyně*

Dary In Memoriam

K uctění památky Dr. Jana Mičky
věnuje Ing. a Mrs. Herman Tabák, IL \$10.00

Dary na činnost ČSNRA

Mrs. Marie Lang, CA \$14.00
Prof. Josef Anderle, NC 12.00
Drs. Francis & Marianna Masin, CA 8.00

Sjezd ČSNRA 1986

Úřadovna Československé národní rady americké oceňuje uznání všech odboček ČSNRA a jednotlivců, které ji bylo tlumočeno — za spolupráci a organizaci při sjezdu ČSNRA v dubnu 1986.

**Prosíme oznamte včas
změnu adresy**

Roční předplatné Věstníku — \$5

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

436

FIRST CLASS MAIL JUL 1996

